

UNIVERSITATEA LIBERĂ INTERNAȚIONALĂ DIN MOLDOVA

Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 331.727.22+338(498)(043.2)

SĂLĂVĂSTRU Valerian

**EFICIENTIZAREA UTILIZĂRII SURSELOR EXTERNE DE
FINANȚARE ÎN DEZVOLTAREA ECONOMIEI ROMÂNIEI**

**Specialitatea 521.02 – Economie mondială;
relații economice internaționale**

**Autoreferatul
tezei de doctor în științe economice**

Chișinău, 2016

Teza a fost elaborată în cadrul Catedrei Business și Administrare, REI și Turism a Universității
Libere Internaționale din Moldova

Conducător științific:

ROȘCA Petru, doctor habilitat în științe economice, profesor universitar

Referenți oficiali:

STRATAN Alexandru, doctor habilitat în științe economice, profesor cercetător
IGNAT Ion, profesor universitar, doctor în economie (România)

Componenta Consiliului Științific Specializat:

ȚĂU Nocolae, *președinte*, doctor habilitat în științe economice, profesor universitar
GRIBINCEA Alexandru, *secretar științific*, dr. hab. în științe economice, prof.universitar
COBZARI Ludmila, doctor habilitat în științe economice, profesor universitar
CROTENCO Iuri, doctor habilitat în științe economice, conferențiar universitar
TALABĂ Ion, doctor în economie, cercetător de gradul I (România)

Susținerea tezei va avea loc la 26 august 2016 în ședința Consiliului Științific Specializat D34.521.02-09 în cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova pe adresa: Republica Moldova, mun. Chișinău, MD-2012, str. Vlaicu Pîrcălab, 52, sala 212, etajul 2.

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Universității Libere Internaționale din Moldova și pe pagina Web a CNAA (www.cnaa.acad.md)

Autoreferatul a fost expediat la 25 iulie 2016.

**Secretar științific al Consiliului
Științific Specializat**

doctor habilitat în științe economice
profesor universitar

GRIBINCEA Alexandru

Conducător științific

doctor habilitat în științe economice
profesor universitar

ROȘCA Petru

Autor

SĂLĂVĂSTRU Valerian

© Sălăvăstru Valerian, 2016

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța temei. Sursele financiare externe au avut și au, în opinia noastră, un rol important în stabilizarea proceselor macroeconomice din România, în relansarea creșterii economice, deși efectele de antrenare și propagare nu au fost valorificate pe deplin, existând unele puncte-cheie asupra cărora se impune să se acționeze în continuare. Importanța capitalului străin investit într-o economie a crescut, determinând numeroși cercetători să elaboreze un cadru conceptual unanim acceptat, eforturile fiind diminuate datorită percepției diferențiate privind subiectul.

Investițiile reprezintă stimulentele ce generează noi activități economice și au ca finalitate obținerea de bunuri și servicii indispensabile unei economii viabile. Acestea reprezintă un element important al dezvoltării economiei oricărei țări și a funcționării ei pe principiile economiei de piață. Mobilizarea resurselor investiționale favorizează și anticipează atingerea obiectivelor strategice de dezvoltare a oricărei țări. Acest proces contribuie atât la creșterea nivelului producției industriale, ameliorarea complexă a economiei naționale, soluționarea problemelor ce țin de re tehnologizarea întreprinderilor, cât și la dezvoltarea durabilă a regiunilor (localităților), implicit soluționarea problemelor sociale.

Investițiile străine directe sunt considerate unica soluție cu mari șanse de reușită a soluționării problemelor structurale și a reducerii decalajelor de competitivitate, care separă economiile țărilor dezvoltate de economiile țărilor în curs de dezvoltare. România are în mod obiectiv nevoie de investiții străine directe, care să completeze și să potențeze capitalul autohton, pentru a susține creșterea competitivității și eficienței resurselor activelor și capacităților. Cele mai multe investiții străine sunt atrase de țările cu stabilitate economică și politică, țări care au obținut progrese în ceea ce privește reforma economică, restructurarea, inclusiv a sectorului financiar. Țările din Europa Centrală și de Est au atras în mod diferențiat investițiile străine, în funcție de progresele înregistrate în procesul de tranziție la economia de piață.

Investițiile și, totodată, creditele străine atrase reprezintă suportul material al dezvoltării economico-sociale a țării. Ele stau la baza suplinirii, diversificării și creșterii calitative a tuturor factorilor de producție.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare. La baza normativă a cercetărilor sunt puse datele oficiale statistice ale Institutului Național de Statistică, rapoartele statistice și datele Băncii Naționale, actele normative internaționale și naționale în domeniul creditelor și investițiilor externe, convențiilor internaționale ratificate de România și acordurile internaționale atât cu caracter universal, cât și cele regionale și bilaterale ale finanțărilor externe. Totodată, un aport teoretic semnificativ l-au avut publicațiile unor renumiți savanți români și străini, ca de exemplu: C.N.Aniței,

G.Alexandru, I.Anghel, T.Andreeva, A.Bârbăcaru, G.Belostecinic, F.Bonciu, P.Bran, P.Brezeanu, D.E.Costea, L.Cobzari, V.Chivriga, B.Chistruga, I.Denuța, A.K.Dexit, R.Despa, C.Doltu, Ig.Enicov, V.Ganea, A.Gribincea, R.Hîncu, D.Huru, B.V.Iacovoiu, I.Ignat, N.Lobanov, G.Manolescu, T.Manole, N.Palii, D.Pârvu, R.Prelimceanu, P.Roșca, I.Talabă, N.Țău, A.Țurcanu, Iu.Crotenco, F.Staicu, N.Stonciu, A.Stratan, I.Vasilescu, D.Zait, D.Zirra ș.a.

În viziunea lui A.I.Anghel [2, p. 34-35], printre avantajele determinate de resursele economice care reprezintă interes pentru investitorii străini se menționează: România are o gamă variată de materii prime și resurse naturale, ea dispunând de țiței, gaze naturale, cărbuni, minerale diverse, metalifere și nemetalifere (fier, cupru, plumb, sare etc.). Diversitatea și armonia bogățiilor naturale (chiar dacă multe dintre aceste resurse se află în cantități insuficiente) permit menținerea activă a producției și atunci când în relațiile economice internaționale intervin anumite sincope.

Susținem părerea cercetătorilor R. Hîncu, O. Cononcov, L. Bolghianu care subliniază că în etapa actuală, o preocupare aparte se acordă sporirii volumului investițiilor și menținerii acesteia la un nivel înalt, în mare parte prin realizarea unei politici *fiscale* adecvate. Anume prin stabilirea unui mediu de impozitare atractiv se poate acumula capital suficient pentru creșterea economică, combaterea sărăciei și îmbunătățirea nivelului de trai al populației [12, p. 88].

După cum menționează T. Andreeva [3, p. 19], analiza activității investiționale și generalizarea rezultatelor denotă că în economia de piață, reglementarea procesului investițional trebuie să fie rațională, conform rezultatelor, și mobilă, conform gradului de flexibilitate. De aceea, în stimularea și direcționarea resurselor de investiții pentru dezvoltarea echilibrată a economiei naționale, un rol deosebit au reglementările economice și normative. Normativul stabilește cadrul normativ, determină starea subiectului activității investiționale, stabilește responsabilitatea juridică, identifică utilizarea diferită a activității investiționale și monitorizează relația dintre participanți, inclusiv cu statul.

Scopul și obiectivele tezei. Scopul cercetării constă în fundamentarea teoretică, elaborarea metodelor de eficientizare a funcționării economiei României în baza creditelor străine; elaborarea unor modele economico-investiționale care ar putea fi puse la baza unor principii, concepte de funcționare a economiei, la baza unor calcule economice, unor metodici de optimizare a investițiilor străine în contextul politicilor economice ale țării noastre.

Pornind de la scopul propus, în lucrare au fost vizate următoarele **obiective**:

- identificarea aspectelor specifice finanțării internaționale a activității economice;
- analiza creditării internaționale și a finanțării publice a activității economice;
- prezentarea rolului și a locului pe care îl ocupă organismele financiare internaționale în dezvoltarea economiilor naționale;

- studierea dinamicii creditelor și investițiilor străine directe în contextul competitiv al economiei României;
- caracterizarea rolului pe care îl ocupă investițiile străine în dezvoltarea economică a României;
- dezbateră strategiilor de atragere a investițiilor;
- surprinderea procesului investițional în derularea lui concretă, formele, dimensiunile și stimulii acestuia, precum și efectele economice și sociale pe care le generează;
- prezentarea și determinarea tendințelor și modificărilor structurale în cadrul amplului proces investițional în România și Republica Moldova;
- cercetarea și identificarea factorilor determinanți ai atragerii creditelor străine;
- analiza finanțării proiectelor de investiții din fonduri externe nerambursabile etc.

Pentru fiecare din obiectivele enumerate au fost efectuate investigații separate.

Metodologia cercetării științifice. La efectuarea investigațiilor au fost utilizate materiale științifico-aplicative privind țările-membre ale Uniunii Europene, metode economico-matematice de optimizare a folosirii creditelor și investițiilor străine, funcțiile de producție, metodele programării dinamice; au fost folosite metode, tehnici, instrumente cum ar fi: gruparea, tipologizarea, analiza, sinteza, extrapolarea, tratarea complexă a proceselor economice.

Baza informațională a cercetării. La efectuarea investigațiilor au fost utilizate materiale din rapoartele organismelor financiare internaționale (FMI, BIRD, BERD, BEI etc.), date statistice privind țările-membre ale Uniunii Europene, ale Institutului Național de Statistică din România, ale Biroului Național de Statistică a Republicii Moldova, precum și rezultatele studiului efectuat de autor privind utilizarea creditelor externe și investițiilor străine din ultimii 10 ani în diverse sectoare ale economiei României.

Noutatea științifică a rezultatelor obținute. Caracterul inovativ al tezei de doctorat „Eficientizarea utilizării surselor externe de finanțare în dezvoltarea economiei României“ constă în următoarele:

- sistematizarea teoriilor și modelelor de analiză privind procesul de atragere și eficientizare a creditelor și investițiilor străine atrase;
- analiza evoluției indicatorilor economici din România potrivit necesităților de dezvoltare și ale celor de creștere economică, ținând cont de diverse perspective macroeconomice și microeconomice, pornind de la Strategia Europa 2020 în vederea identificării unor soluții utile pentru potențarea creșterii economice din România;
- aplicarea metodelor și modelelor econometrice cu scopul de a identifica soluții pentru reducerea disparităților de ordin economic dintre România și statele-membre ale Uniunii Europene;

- argumentarea căilor de eficientizare a resurselor creditare și investițiilor străine directe atrase în economia României.

Problema științifică importantă soluționată. Lucrarea oferă o abordare principial nouă a creditului și investițiilor străine, prin componența lor, fiind elaborată o viziune interdisciplinară complexă a rolului pe care acestea îl ocupă în dezvoltarea economiei României. Cotalitatea problemelor soluționate în teză reprezintă o generalizare conceptual-practică a conceptului de surse financiare externe atrase în vederea dezvoltării economiei, argumentând rolul și eficiența acestora în transformarea economiei în una inovațională.

Semnificația teoretică a tezei. Investigațiile efectuate referitor la analiza eficientizării creditelor și investițiilor străine atrase în dezvoltarea economiei României fac posibilă elaborarea unor recomandări care au scopul de a contribui asupra următoarelor momente:

- abordarea și interpretarea bazelor științifice, teoretico-metodologice ce condiționează obiectivele constituirii, dezvoltării și funcționării eficiente a mecanismului sistemului investițional;
- argumentarea comparațiilor internaționale bazându-se pe criterii coerente de clasificare a investițiilor;
- stabilirea structurii și tendințelor pe piața investițională internă și externă;
- definirea punctelor slabe ale politicilor investiționale ale statului, argumentarea necesității perfecționării acestora prin evidențierea unor căi și măsuri eficiente de îmbunătățire a climatului investițional;
- analiza riscului investițional, formelor de manifestare și stabilirea unor metode particulare de evaluare a riscului.

Valoarea aplicativă a lucrării. Rezultatele cercetării ulterioare pot fi folosite:

- de către structurile guvernamentale în vederea fundamentării conceptuale a strategiilor viitoare privind investițiile străine;
- drept bază teoretică pentru cercetările privind problemele dezvoltării structurale a economiei naționale;
- în cadrul cercurilor științifico-profesionale în calitate de recomandări metodice în procesul instruirii specialiștilor de profil economic. Materialele cercetării efectuate pot servi drept suport al cursurilor didactice: teoria economică, politica investițională, eficiența investițiilor, managementul inovațional, previziunea economică, relații economice internaționale și alte discipline.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere. Identificarea și evaluarea celor mai eficiente strategii de accesare a unei finanțări structurale, menite să asigure dezvoltarea sustenabilă a economiei naționale cu un nivel înalt de eficacitate. Lucrarea prezintă o abordare

principial nouă a creditului și investițiilor străine, prin componența lor, fiind elaborată o viziune interdisciplinară complexă a rolului pe care acestea îl ocupă în dezvoltarea economiei României.

Implementarea rezultatelor științifice. Unele idei, concluzii și recomandări, elaborate în teză au fost implementate la Primăria Municipiului Constanța, Primăria Eforie, Portul Maritim Constanța (România) și altele. Rezultatele investigațiilor pot fi utilizate în activitatea întreprinderilor la elaborarea strategiilor investiționale, de asemenea, în procesul de instruire ale studenților și masteranzilor în instituțiile de învățământ.

Aprobarea rezultatelor cercetării. Abordările teoretice, principalele rezultate ale investigațiilor efectuate, concluziile și recomandările expuse în teză au fost incluse în lucrările științifice publicate ale autorului; au fost prezentate în cadrul diferitor conferințe științifice internaționale și naționale printre care: „Impactul investițiilor străine asupra mediului de afaceri românesc” și „Rolul organismelor financiare europene și regionale în finanțarea economiei României” – la conferința științifică internațională din 12-13 decembrie 2014, Constanța: Universitatea Tomis; „Rolul investițiilor străine în dezvoltarea economiei României” – la conferința științifică internațională din 6 noiembrie 2015, Filiala Academiei Române, Iași; „Strategii de atragere a investițiilor străine” – la conferința științifică internațională din 30-31 decembrie 2015, Chișinău, Universitatea de Stat din Moldova; „Fluxurile investițiilor străine directe și contextul competitiv al economiei României” - la conferința științifică internațională din 30 octombrie-02 noiembrie 2015, Constanța, Eforie Nord ș.a.

Publicațiile la tema tezei. Ideile fundamentale și conținutul de bază la tema investigată au fost publicate de autor în 19 lucrări științifice, inclusiv comunicări la conferințe și articole în reviste științifice de profil, 10 fără coautori.

Volumul și structura tezei. Conform scopului și obiectivelor cercetării, teza este concepută cu următoarea structură: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 240 de titluri, 10 anexe, 145 pagini pagini de text de bază, 27 figuri, 12 tabele.

Cuvinte și expresii-cheie: economie de piață, credit, creditare externă, finanțare internațională, investiții naționale, investiții străine directe, fonduri pre/postaderare, dezvoltare durabilă, sustenabilitate, organisme financiare internaționale, eficientizare, investitori străini, strategii, principii etc.

II. CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** este argumentată actualitatea și importanța problemei abordate, se evidențiază scopurile și obiectivele temei investigate, este redată noutatea științifică a rezultatelor obținute, semnificația teoretică și valoarea aplicativă a lucrării. Tot la acest compartiment sunt descrise modalitățile de aprobare a rezultatelor cercetării, precum și sumarul succint al capitolelor tezei.

În **Capitolul 1**, „**Abordări teoretico-metodologice privind finanțarea externă a economiei**”, ne-am propus drept obiectiv evidențierea aspectelor teoretico-practice ale finanțării externe și rolul pe care îl au acestea în dezvoltarea economiei naționale. Începutul capitolului cuprinde o scurtă incursiune teoretică asupra filierei reflecțiilor conceptuale privind finanțarea internațională a activității economice, productivitatea, creșterea economică. Urmând apoi trecerea în revistă a literaturii de specialitate care ne-a permis să identificăm canalele cele mai susceptibile de identificare a aspectelor caracteristice creditării internaționale și impactul acesteia asupra finanțării publice a activității economice, asociind fiecăruia implicații de politică economică diferite. Autorul examinează și elaborează metodele globale de identificare a elementelor specifice conceptelor de finanțare și creditare internațională.

Sunt studiate ideile fundamentale ale teoriilor mercantiliștilor, a lui A.Smit, D.Ricardo, K.Marx, a școlii economice neoclasice (A.Marshall, R.Gilferding, I.Shumpeter ș.a.), a școlii economice Keynesiste, a reprezentanților instituționalismului și neoinstituționalismului (T.Veblen, I.K.Galbraith ș.a.), a modelului investițional american, modelului investițional japonez, modelului investițional taiwanez și altele.

Cercetările efectuate de autor vis-a-vis de ideile școlilor economice, se poate constata diversificarea factorilor ce influențează atragerea investițiilor și identificarea instrumentelor de mobilizare a acestora în economia țării. Structurarea tuturor factorilor conduce la elaborarea anumitor modele (mecanisme) ce vizează organizarea și desfășurarea activității antreprenoriale în vederea dezvoltării sau redresării situației economice. Actualmente, mecanismul de mobilizare a capitalurilor și direcționarea acestora în anumite sectoare ale economiei poartă denumirea de **model investițional**.

Rolul determinant în cadrul elaborării și promovării unui model investițional revine statului. Implementarea modelului investițional reprezintă un mecanism complex, la dispoziția statului fiind un set limitat de instrumentariu de reglementare statală. Selectarea instrumentariului de reglementare statală trebuie însoțită de scenarii posibile de derulare a situației economice. Se poate apela și la un mix de măsuri, dar este binevenită testarea prealabilă a acestuia în scopul înlăturării efectelor nedorite pe care le poate genera.

Fără activitatea de investiții nu se pot asigura sporuri de capital fix sau circulant, creșterea numărului de locuri de muncă, creșterea randamentelor utilajelor, creșterea productivității muncii. Investițiile pentru dezvoltare, ca totalitate a cheltuielilor făcute pentru construirea de noi obiective, dezvoltarea sau modernizarea celor existente, reprezintă un cost cert pentru un viitor ce conține elemente de incertitudine. Fenomenul de incertitudine poate consta în diminuarea cererii pentru produsele finite, creșterea cantităților de produse finite apărute pe piață, creșterea costurilor materiilor prime, apariția altor produse mai performante etc. De aceea, în cadrul

strategiilor și politicilor firmei, strategia investițională ocupă un loc important, deoarece toate celelalte activități ale firmei depind de investiții, de politica de investiții adoptată.

Un rol deosebit în creditarea internațională îndeplinesc Organismele monetar-financiare internaționale cu vocație mondială – Fondul Monetar Internațional (FMI), Grupul Băncii Mondiale (BM) și Banca Reglementelor Internaționale (BRI), care alături de alte instituții și organisme internaționale sunt chemate să definească cadrul sintetic general privind manifestările dimensiunilor economice, monetare și financiare globale.

Investițiile străine reprezintă acea componentă a fluxurilor internaționale care reflectă scopul unei entități (persoana fizică sau juridică) rezidente într-o țară, de a obține un interes (pe termen scurt sau lung) într-o companie rezidentă în altă țară. Investiția internațională presupune existența a cel puțin doi agenți economici, agentul economic emitent și agentul economic receptor, situați în spații naționale diferite (tabelul 1).

Tabelul 1. Fluxurile generate de investițiile străine directe

Natura tranzacției	fluxuri financiare, tehnologice, materiale și de cunoștințe → flux investițional internalizat
Durata manifestării interesului investitorului	termen lung
Raportul între emitentul și receptorul investiției	-controlul exercitat de către investitorul direct asupra activelor în care a fost făcută investiția; -participarea directă și în mod semnificativ a investitorului la conducerea companiei.
Principalii agenți economici implicați	-Societățile transnaționale (ST) -Fonduri de investiții colective *
Obiectivele urmărite	-accesul la piață (stabilirea unei poziții puternice pe piața națională sau câștigarea accesului la o nouă piață regională); -accesul la factorii de producție care au un cost real scăzut (competitivitate prin cost); -accesul la resurse naturale și umane; -accesul la cunoștințele științifice și capacitățile de cercetare-dezvoltare locale.

Sursa: elaborat de autor

Investiția străină directă presupune internalizarea unor active tangibile și intangibile în următoarele condiții:

- agenții economici implicați să fie situați în spații naționale diferite, și anume: investitorul direct (persoana fizică sau juridică) este rezident în țara de origine, iar investiția directă se regăsește în țara gazda sau țara receptoare;
- interesul investitorului să se manifeste pe termen lung;
- investitorul să exercite controlul asupra activelor în care s-a realizat investiția.

Majoritatea autorilor și organismelor interne și internaționale considera că fluxurile de investiții străine directe se compun din [1, p. 125]:

- a) *acțiuni*: participarea la capitalul social al unei firme noi sau existente, ceea ce presupune crearea, extinderea unei societăți sau achiziționarea unei firme deja existente;
- b) împrumuturi intracompanie: includ fondurile împrumutate între investitorul direct și filiale, sucursale și firme asociate;
- c) *profituri reinvestite*: acele venituri pe care le primește investitorul direct și care nu au fost distribuite ca dividende sau venituri pe care sucursala nu le-a remis investitorului direct.

Investițiile directe depind de o serie de factori, cum ar fi:

- costul marginal al accesului pe o piață străină trebuie să fie mai mic decât venitul marginal obținut din această operațiune;
- existența unor condiții ce fac ca producția în străinătate să fie mai puțin costisitoare decât exportul aceluiași produs;
- producția proprie în străinătate este mai profitabilă decât exportul sau vânzarea licențelor.

Relația bidirecțională dintre investițiile străine directe și creșterea economică se datorează pe de o parte, impactului acestora asupra mediului economic din fiecare țară și pe de altă parte, influențelor pozitive pe care creșterea economică susținută și durabilă le are asupra fluxurilor de capital străin receptate. Potrivit specialiștilor în domeniu, pentru o țară dată, perioadele de creștere economică intensă sunt caracterizate prin atragerea unor fluxuri importante de investiții străine directe.

România deși a cunoscut ritmuri înalte de creștere economică, aceasta nu a fost susținută în aceeași măsură de investiții străine directe. La nivelul anului 2014, ponderea stocului de investiții străine directe în PIB reprezenta 24,2% , valoare situată sub media europeană UE-25 (31,7%) (figura 1).

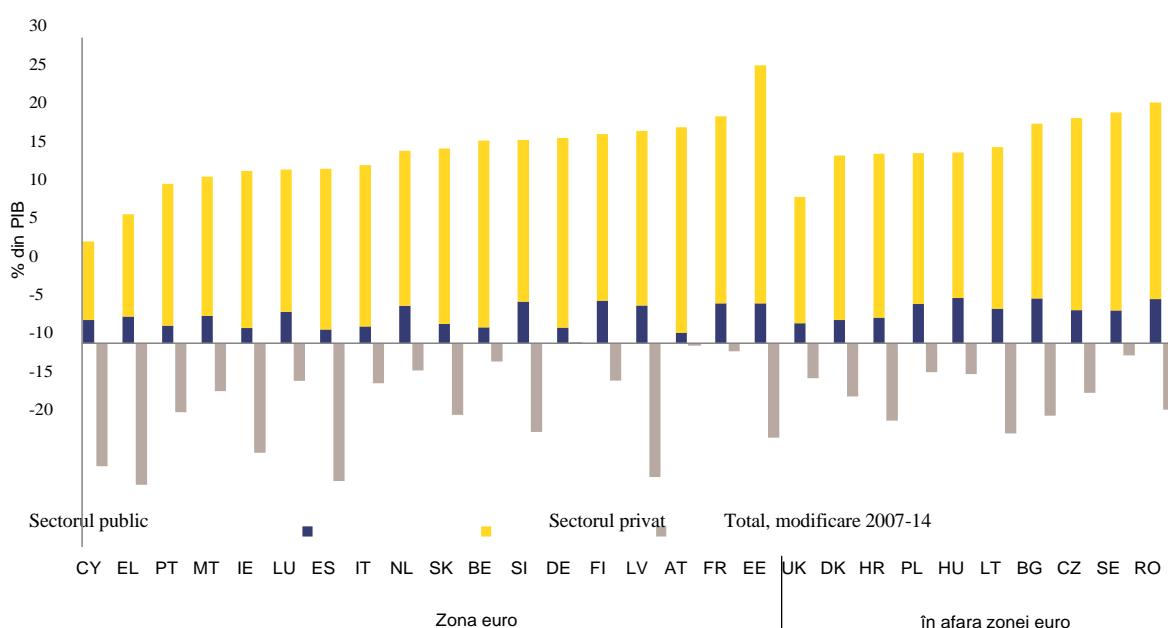

Fig. 1. Ponderea investițiilor în PIB (formarea brută de capital fix; date pentru 2014 și variații în perioada 2007-2014)

Sursa: Elaborat în baza datelor Eurostat.

În consecință, în contextul globalizării și al integrării economice concretizate, în principal, în internaționalizarea producției, investițiile străine susțin creșterea economică, într-o măsură mai mare sau mai mică, în funcție de condițiile concrete existente în fiecare țară.

În rezultatul investigațiilor s-a constatat că infrastructura din România se află sub nivelul optim datorită unui set vechi de proiecte nefinalizate, dar și datorită unor deficiențe administrative de întreținere și exploatare a infrastructurii. România trebuie să realizeze investiții de calitate, mai ales în infrastructură, destinate zilei de astăzi, dar și celei de mâine. Prin metodologia UE bazată pe funcția de producție și a proiecțiilor privind cererea, cu utilizarea unor estimări prudente în materie de multiplicatori, în acest capitol se demonstrează că sporirea investițiilor de calitate în infrastructură ar putea impulsiona creșterea economică în România, această concluzie fiind în concordanță cu cele mai recente studii. O mai bună absorbție a fondurilor UE disponibile ar putea juca un rol esențial în sporirea calității și volumului de cheltuieli de infrastructură într-un mediu bugetar strict. Totodată, se impune accelerarea reformelor de gestionare a proiectelor și o implementare mai strictă a bugetelor pe termen mediu, pentru a se obține toate avantajele de creștere în urma investițiilor în infrastructură.

Capitolul 2, „Analiza aspectelor practice privind impactul surselor financiare externe asupra mediului de afaceri românesc”, are drept obiectiv evaluarea utilizării resurselor financiare externe în contextul competitiv al României și, totodată, al Republicii Moldova. De asemenea, este analizat impactul investițiilor străine directe în dezvoltarea economiei naționale. Acest fapt este o premisă necesară în manifestarea interesului investitorilor străini și, totodată, în atragerea investițiilor străine, în vederea dezvoltării economice a României și Republicii Moldova. Un factor important constatat denotă că investitorii străini au tendința de a se autoselecta în cele mai productive sectoare ale economiei și acolo unde există deja o prezență străină semnificativă, după criterii cum ar fi mărimea lor, productivitatea ridicată, raportul capital/muncă și un nivel nu prea ridicat al profitabilității.

Un rol important la realizarea proiectelor investiționale și crearea capitalului fix în economia țării îl are sectorul de construcții. Principalele căi prin care construcțiile, ca ramură, își aduc contribuția la creșterea eficienței economice sunt [6, p. 116]:

- reducerea duratei de execuție a lucrărilor pe șantiere;
- reducerea dispersării frontului de lucrări (concentrarea activității pe un număr mai redus de șantiere) are drept consecință executarea mai rapidă a unor obiective de investiții și grăbirea punerii lor în funcțiune;
- reducerea cheltuielilor de organizare a șantierelor contribuie direct la ieftinirea investițiilor;
- îmbunătățirea organizării muncii și a proceselor de execuție, introducerea metodelor moderne de management contribuie de asemenea, la reducerea cheltuielilor de investiții;

- îmbunătățirea proiectelor de execuție, cu acordul proiectanților, are menirea să sporească performanțele noii investiții;
- înlocuirea materialelor scumpe, prevăzute în proiecte, cu altele mai ieftine;
- realizarea unor lucrări de bună calitate asigură înlăturarea cheltuielilor suplimentare ulterioare, în faza de exploatare, pentru întreținerea obiectivului respectiv, reducerea simțitoare a cheltuielilor cu reparațiile curente și capitale, mărirea duratei de funcționare a mijlocului fix nou creat;
- înlăturarea risipei de materiale pe șantierele de construcții;
- creșterea productivității muncii prin mecanizarea operațiunilor care necesită un volum mare de muncă;
- folosirea integrală a capacității utilajelor de construcții este o condiție a creșterii productivității muncii;
- folosirea deplină a forței de muncă disponibile;
- folosirea de finisaje simple, economice, adecvate la specificul și la destinația clădirii;
- reducerea costului producției de construcții – montaj.

Pe lângă ramurile enumerate mai sus industria și construcțiile, o contribuție importantă la realizarea investițiilor (mai ales a celor publice de importanță națională), îl au transporturile, agricultura, silvicultura și alte ramuri atât ale producției materiale, cât și ale sferei serviciilor și activităților sociale. La rândul lor, investițiile, prin efectele lor, contribuie la dezvoltarea tuturor ramurilor economiei naționale, constituind suportul material al acestei dezvoltări.

Obiectivele concrete în raport de care se formează fluxurile investiționale directe sunt privite din două perspective, ale statului investitor și ale statului gazdă, astfel:

Pentru statul ce investește:

- aprovizionarea din statul gazdă cu materii prime și resurse energetice;
- folosirea piețelor gazdă pentru desfacerea produselor;
- utilizarea eficientă a factorilor de producție de care dispune gazda.

Pentru statul-gazdă:

- procurarea pe această cale a unor tehnologii de ultimă oră;
- modernizarea producției prin re tehnologizare și generare a progresului tehnic;
- creșterea numărului de locuri de muncă;
- apariția și dezvoltarea unor noi ramuri de activitate;
- eficientizarea managementului.

România are o mare șansă în ceea ce privește afluxurile de capital extern, ce vor intra în următorii ani, prin fondurile acordate de U.E statelor care doresc să adere la marea familie

europeană. Pentru a obține acești bani, țara noastră trebuie să facă dovada voinței de a îndeplini programele de dezvoltare pe care și le-a asumat singură.

Pentru România ruptura de sistemul politic și economic socialist care s-a produs după 1989 a făcut ca nevoia de capital să devină mai acută decât în perioadele precedente. Dorința de a trece de la sistemul economic centralizat la sistemul economiei de piață a necesitat ample restructurări și transformări politice, economice și sociale în vederea integrării economiei românești la economiile dezvoltate și în primul rând la cea a Uniunii Europene.

Fără îndoială că în timp această acutizare a nevoii de capital s-a produs ca urmare a întârzierilor înregistrate în restructurarea și reformarea economiei românești, dar și ca urmare a distrugerilor și administrării defectuoase a unităților economice din industrie, agricultură, transporturi, comerț, turism, etc. În aceste condiții problematica investițiilor străine în România devine o componentă importantă a strategiei macroeconomice.

Modernizarea și restructurarea economiei naționale este o acțiune complexă care vizează toate nivelurile activității economice: ansamblul economiei naționale, ramurile economiei unitățile economice, locurile de muncă.

Înainte de criză, România înregistra rate ridicate de creștere a PIB, care s-au dovedit a fi nesustenabile având în vedere dezechilibrele apărute. Rata anuală de creștere a PIB real a fost, în medie, de 6,5 % în perioada 2001-2008 în principal ca urmare a cererii interne puternice. Au crescut atât consumul, cât și investițiile private, inițial pe baza dezvoltării financiare și a unui boom al creditelor. În plus, o politică bugetară expansionist prociclică a susținut creșterea. Nivelurile în creștere ale importurilor au generat dezechilibre externe semnificative, care au fost finanțate prin intrări de capital volatile.

Odată cu declanșarea crizei, intrările de capital privat străin au scăzut brusc. Această scădere a reflectat atât aversiunea sporită față de risc a piețelor financiare, cât și vulnerabilitățile României. Scăderea în cauză a condus la un deficit de finanțare externă care a fost, în cele din urmă, acoperit prin împrumuturi în cadrul unui program de asistență financiară comun UE/FMI/Banca Mondială. Reducerea intrărilor de capital străin și măsurile corective adoptate în cadrul programului au avut ca rezultat ajustarea imediată, dar limitată a cererii interne, precum și redresarea rapidă a creșterii economice, după ce, în perioada 2009-2010, s-a înregistrat o scădere cumulată a activității economice de aproape 8 %.

Creșterea economică în România a revenit la valori pozitive începând din 2011, conrinuând să fie robustă în ultimii ani. De la începerea crizei, creșterea PIB a fost determinată de redresarea treptată a cererii interne și de exporturi puternice. În ciuda unei accelerări recente a creșterii economice, PIB se află încă sub nivelul înregistrat înainte de criză (figura 2, exprimată în prețurile din 2010). Se estimează că ritmul de creștere a PIB real

a încetinit de la 3,5 % în 2013, iar în 2014 și 2015 circa 3%, în principal din cauza unei scăderi semnificative a investițiilor.

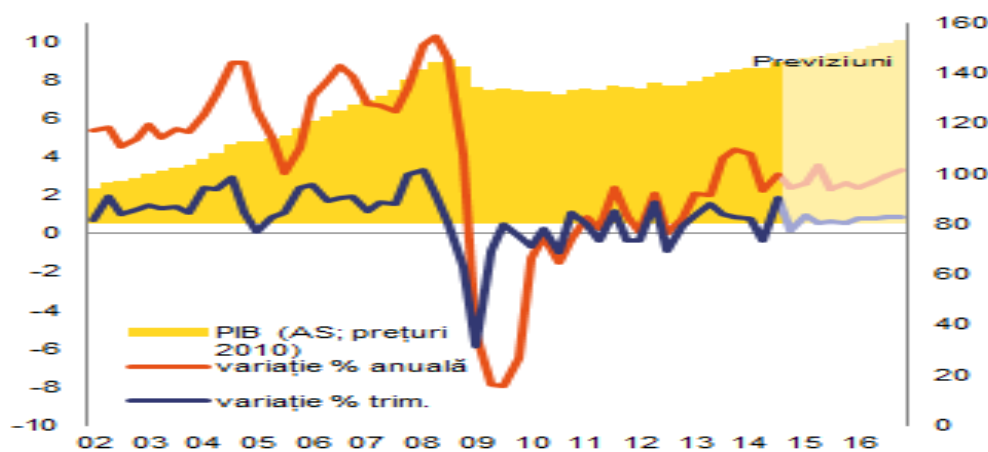

Fig. 2. Dinamica PIB în România în perioada 2002-2015.

Sursa: elaborate de autor [5, p. 4]

Criza a avut un impact considerabil și de durată asupra economiei României.

Estimările creșterii potențiale arată că revenirea la ratele de creștere din perioada anterioară crizei este improbabilă. După o scădere puternică în 2009, creșterea potențială a cunoscut o redresare timidă. Se preconizează că aceasta va atinge 2,9 % în 2019, nivel cu 0,5 % mai scăzut decât creșterea potențială medie din perioada anterioară crizei (și anume, 1996-2008). În perioada 2009-2012, creșterea potențială s-a bazat exclusiv pe acumularea de capital, reflectând nivelul ridicat al investițiilor din economie. În schimb, în 2013 și 2014, investițiile au înregistrat o reducere abruptă.

Nivelul investițiilor se situează în continuare peste media UE. În România, în 2013 investițiile reprezintă aproape 24% din PIB, comparativ cu 19% din PIB, în UE. Cu toate acestea, contribuția investițiilor la competitivitatea globală și potențialul de creștere este afectată de instabilitatea gradului de prioritate acordat de-a lungul timpului investițiilor publice, care reprezintă aproape 20 % din totalul investițiilor (sau 5% din PIB).

În comparație cu alte state-membre UE, situația României în privința atragerii de ISD nu este la un nivel atât de avansat, fapt care poate fi remarcat din reprezentarea dinamicii fluxurilor de investiții la nivel european (figura 3). Principala cauză care a determinat ritmul scăzut de atragere a capitalurilor străine în România, după perioada de boom economic, marcată de 2008, a fost în principal instabilitatea economică instaurată după lansarea crizei-economice.

În România, investițiile cele mai mari vin din partea Țărilor de Jos, urmate de Austria și de Germania. Însă este posibil ca aceste cifre să fie distorsionate, deoarece numeroase societăți internaționale fie își au sediul oficial în Țările de Jos, fie societatea holding a activităților lor europene se află în această țară.

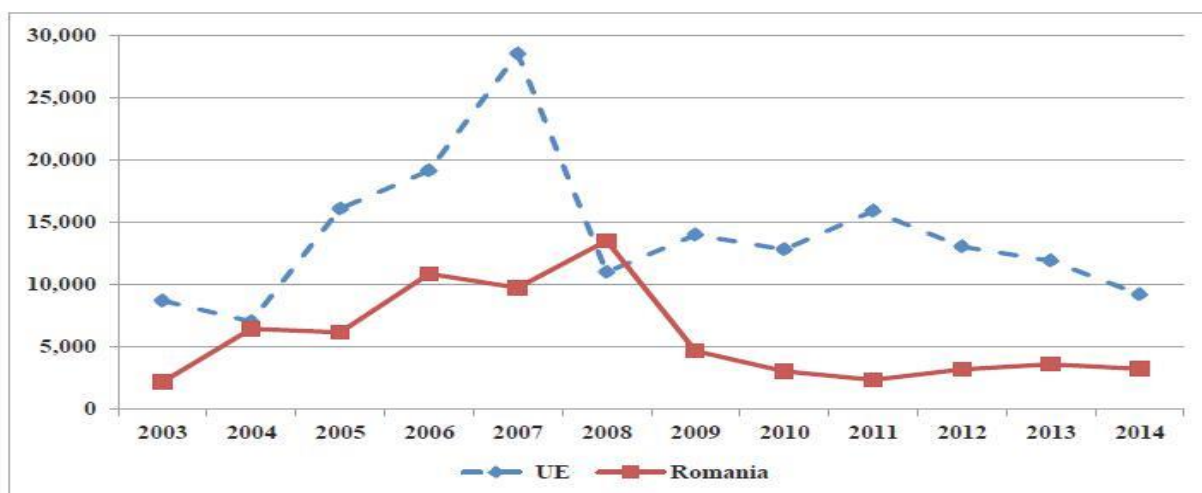

Fig. 3. Dinamica fluxurilor ISD atrase la nivel național în perioada 2003-2014 comparativ cu media UE. Sursa: Statistics UNCTAD

Societățile cu capital străin joacă un rol major în integrarea României în comerțul internațional. În 2015, societățile cu capital străin reprezentau 67% din exporturile de bunuri ale României și 64% din importurile sale, fiind responsabile pentru o mare parte din comerțul intrasectorial menționat mai sus. Investițiile străine directe în industria prelucrătoare, considerate separat, au contribuit cu 58% din exporturile de bunuri ale României și 43% din importuri, ceea ce a determinat un sold net echivalent cu 4,1% din PIB.

Sectorul bancar din România a făcut față cu bine crizei economice și financiare, iar capitalizarea rămâne puternică. Nu au fost necesare măsuri de intervenție publică pentru a sprijini sectorul bancar. Creditele neperformante au scăzut de la 22,6 % în martie 2014 la aproximativ 14 % în decembrie 2014. În plus, riscurile asociate unui nivel ridicat al creditelor neperformante au fost atenuate printr-o politică prudent de constituire de provizioane pentru pierderile din credite aplicată de autoritatea de supraveghere bancară.

Constituirea de provizioane pentru activele depreciate afectează profitabilitatea băncilor. În contextul creșterii provizioanelor pentru pierderi din credite și al costurilor de finanțare ridicate (în special pentru băncile cu capital elen și cipriot), profitabilitatea sectorului bancar a fost supusă unor presiuni în ultimii ani. După trei ani de pierderi, în 2013 sectorul bancar a înregistrat un profit consolidat modest. În 2014, profitabilitatea băncilor a suferit din nou din cauza măsurilor aplicate pentru curățarea bilanțurilor bancare în cadrul planului de rezoluție a creditelor neperformante al Băncii Naționale a României. Conform datelor preliminare, sectorul a înregistrat o pierdere de 4,3 miliarde RON la sfârșitul lunii decembrie 2014 [5].

Creșterea creditării rămâne modestă din cauza unor factori legați atât de ofertă, cât și de cerere. În concordanță cu tendințele regionale, sistemul bancar din România a

suferit în 2014 o reducere suplimentară a stocului creditelor, o scădere a nivelului de finanțare de la băncile-mamă, precum și o extindere a bazei de depozite locale, aceasta din urmă fiind rezultatul economisirii preventive realizate atât de gospodării, cât și de întreprinderi. Pe fondul acestor evoluții, deficitul de finanțare a fost, de asemenea, redus. Raportul credite acordate/depozite atrase a scăzut la puțin sub 100 % la sfârșitul lunii iulie 2014, pentru prima dată după aproape șapte ani, și la 91,4 % la sfârșitul lunii decembrie 2014 [4].

Reducerea efectului de levier al băncilor străine a continuat în 2014. Pe parcursul primului program de asistență pentru balanța de plăți (2009-2011), băncile cu capital străin și-au păstrat expunerile față de România în cadrul inițiativei „Viena”. Cu toate acestea, începând din primăvara anului 2011, a avut loc o reducere treptată și ordonată a efectului de levier, expunerea acestor bănci reducându-se cu aproximativ 25 % din martie 2010 până în iunie 2014.

Principalele vulnerabilități și provocări cu care se confruntă sectorul bancar au fost până acum combătute, însă continuă să existe elemente de vulnerabilitate. Principalele provocări se referă la: (I) nivelul încă semnificativ al creditelor neperformante; (II) procesul de reducere a efectului de levier aflat în curs, dar care se desfășoară în mod ordonat; (III) ponderea substanțială a împrumuturilor în monede străine; (IV) inițiativele legislative care pot avea un impact negativ asupra stabilității sectorului financiar; și (V) riscurile geopolitice care ar putea afecta băncile-mamă ale filialelor din România.

În ceea ce privește fondurile europene, rata de absorbție a fondurilor europene a fost de 11,5 la sută la sfârșitul anului 2012. În anul 2013, rata de absorbție a crescut, fiind de 21,9 la sută în luna august, dar rămâne încă la un nivel redus. Pentru perioada 2014-2020, România a primit o suplimentare de fonduri europene (suma disponibilă este de 39,3 miliarde euro, din care 21,8 miliarde euro aferentă Fondurilor Structurale și de Coeziune; comparativ, fondurile alocate României în exercițiul bugetar 2008-2014 au fost de 34,6 miliarde euro, respectiv 19,7 miliarde euro) [5].

Atragerea creditelor străine, respectiv a investițiilor străine directe, ca activitate coerentă și bine definită presupune utilizarea diverselor tehnici și acțiuni vizând sporirea gradului de competitivitate a economiilor gazdă. În cazul Republicii Moldova stimulentele nu sunt suficiente și probabil nici alte componente ca, legislație, disciplină contractuală, regimul de prioritate, jurisdicție. Capitalul străin dorește certitudinea că investițiile actuale vor fi valide în perspectivă, iar cursul de dezvoltare spre Uniunea Europeană reprezintă un punct de referință, o garanție esențială față de riscul de țară în luarea deciziei de a investi în economia națională.

Considerăm că investițiile străine reprezintă un element important al dezvoltării economiei oricărei țări și a funcționării acesteia pe principiile economiei de piață. Ele au o importanță mare pentru consolidarea economiei țărilor în tranziție și integrarea acestei categorii de țări în economia mondială. Cu ajutorul investițiilor străine are loc procesul de modernizare a economiilor naționale, în special a celor în tranziție, prin implementarea tehnologiilor avansate, know-how-urilor, utilajului cel mai performant, noilor standarde de calitate, prin trecerea la un tip superior de creștere economică. Eficiența investițiilor străine depinde de calitatea acestora, precum și de ramurile în care sunt atrase.

Apreciem că, crearea unui climatul investițional favorabil făcut mai atractiv pentru investitorii străini a fost și va rămâne una dintre principalele sarcini ale politicii economice a României.

Capitolul 3, „Direcții de sporire a eficienței folosirii surselor financiare străine atrase în dezvoltarea economiei României”, este dedicat strategiilor de atragere a investițiilor străine directe în dezvoltarea economiei României. De asemenea, este evidențiată promovarea și finanțarea proiectelor de investiții din fonduri nerambursabile.

O deosebită atenție se acordă argumentării modalităților de tratare a eficienței economice și nu în ultimul rând de eficientizare economică a investițiilor.

În ultimii ani investitorii străini au conștientizat că România reprezintă o piață de consum puternică și matură, și au orientat trendul investițional către consumul în masă prin dezvoltarea de proiecte cu precădere în domeniul serviciilor, ITC, cercetare și dezvoltare și inovare tehnologică. Fiind una dintre cele mai mari piețe europene, România oferă oportunități excelente în ceea ce privește piața, atât că dimensiuni cât și că populație, oferind investitorilor un potențial de piață semnificativ.

În condițiile lipsei de capital autohton, corelate cu existența unor disponibilități considerabile de capital în țările dezvoltate, soluția investițiilor externe în țările ex – comuniste devine nu numai necesară, dar chiar absolut indispensabilă pentru economiile naționale. Având în vedere principiul economiei de piață, cererea de astfel de investiții fiind foarte mare iar oferta bine controlată, prețul investițiilor străine nu poate fi decât mai mare și greu de suportat. Succesul acestuia în planul intereselor naționale ale statelor în tranziție depinde în mare măsură de orientarea strategică a acestor factori în corelare și compatibilitate cu factori interni și cu capacitatea de acumulare internă de capital autohton.

Pentru strategiile de tranziție devine o componentă esențială tocmai atragerea și bună orientare a noilor investiții private spre țelurile majore: relansarea economică, crearea economiei de piață și asigurarea bunei funcționalități a acesteia, crearea unor condiții reale de atractivitate a investițiilor străine pe calea consolidării acumulării de capital autohton, impulsionearea procesului

de creare de noi întreprinderi private, mai ales în domeniul producției de bunuri necesare pieței deja conturate, externe și interne precum și menținerea deplinului control asupra evoluției pe termen mediu și lung asupra economiei naționale, în scopul asigurării independenței economice și politice, elemente ce vor constitui, multă vreme, coordonate esențiale ale existenței socio-economice a popoarelor.

Dat fiind faptul că o creștere economică susținută și durabilă este posibilă numai în condițiile unei dezvoltări armonioase, care să includă toate zonele țării, în opinia noastră, atenuarea decalajelor regionale, inclusiv prin participarea capitalului străin, ar trebui să reprezinte o prioritate reală a factorilor de decizie. În acest sens, având în vedere aspectele prezentate pe parcursul elaborării lucrării, considerăm că primii pași ar trebui să vizeze câteva direcții principale, și anume:

a) creșterea semnificativă a gradului de absorbție a fondurilor europene și utilizarea eficientă și eficace a acestora (în 2007 absorbția de fonduri europene a fost sub 1%, aproape de 0% , datorită, de exemplu, lipsei proiectelor fezabile de investiții), ceea ce ar genera o dezvoltare a infrastructurii fizice și instituționale cu impact pozitiv asupra fluxurilor de ISD atrase. Analizele efectuate au demonstrat importanța infrastructurii fizice și instituționale în atragerea investitorilor străini, motiv pentru care considerăm că esențială fructificarea oportunităților care au apărut în acest sens odată cu integrarea României în Uniunea Europeană [10, p. 82];

b) aplicarea mai eficientă a politicii UE în domeniul ajutoarelor de stat (acordate astfel încât să se evite crearea unor distorsiuni ale mediului concurențial; se acordă pe sectoarele care au potențial de dezvoltare), inclusiv a celor privind investițiile (străine și autohtone), prin eliminarea ajutoarelor de tip „salvare-restructurare” și direcționarea acestora cu prioritate către obiectivele care vizează efectele benefice pe termen lung, cum ar fi: dezvoltarea regională, dezvoltarea activităților de inovare și C&D, creșterea nivelului de pregătire a forței de muncă, susținerea întreprinderilor mici și mijlocii care constituie coloana vertebrală a economiei românești;

c) implicarea mai activă a agențiilor de dezvoltare și a agenției pentru investiții străine (ARIS) în promovarea regiunilor țării ca zone investiționale prin elaborarea unor proiecte concrete și identificarea și abordarea potențialilor investitori străini. Atragerea unor investitori străini prin proiecte punctuale care urmăresc specificul zonei și valorificarea la maximum a potențialul acesteia, în special în zonele defavorizate sub aspectul dezvoltării economice, ar putea contribui la reducerea decalajelor regionale.

Una dintre căile prin care investițiile străine directe influențează indirect creșterea economică este formarea capitalului autohton, întrucât investițiile străine directe au efect multiplicator asupra investițiilor interne. Prin efecte de antrenare, investițiile străine directe au

stimulat investițiile autohtone, a căror dinamică a fost superioară comparativ cu cea a fluxurilor de capital străin, contribuind astfel, indirect, la dezvoltarea activităților productive, în principal, a celor aflate în amonte sau în aval față de obiectul de activitate al filialei străine.

Un alt efect pozitiv al influxurilor de capital străin consta în suplimentarea resurselor interne contribuind, astfel, la reducerea deficitului între economiile interne și necesarul de investiții și, în consecință, la creșterea formării brute a capitalului fix. Inițial, fluxurile de ISD au înregistrat niveluri relativ reduse și au fost îndreptate preponderent către procesul de privatizare, ceea ce a minimizat impactul pozitiv al intrărilor de capital străin constând în dinamizarea achiziționării de active fixe. Ulterior, se înregistrează treptat o creștere a investițiilor străine directe atrase concomitent cu o modificare sensibilă a structurii acestora în favoarea investițiilor de tip "greenfield", astfel încât impactul intrărilor de capital străin asupra FBCF se manifestă din ce în ce mai puternic. Începând cu anul 2004 se înregistrează niveluri superioare ale ponderii ISD în FBCF, cuprinse între 23% și aproximativ 32%, datorate, în opinia noastră, atât preocupării investitorilor străini pentru modernizarea activității și creșterea competitivității produselor realizate pentru a face față concurenței de pe Piața Unică, cât și intensificării investițiilor străine de tip "greenfield" în vederea consolidării poziției pe piața regională, în contextul integrării României în Uniunea Europeană.

Așadar, impactul fluxurilor de investiții străine directe asupra investițiilor de capital se concretizează în efecte pozitive reprezentate atât de suplimentarea capitalului intern destinat achiziționării de active fixe, cât și în stimularea investițiilor autohtone, cu influențe favorabile evidente, directe și indirecte, asupra creșterii economice.

Impactul cantitativ și calitativ al investițiilor străine directe asupra balanței comerciale este negativ, atât datorită dinamicii mai accentuate a importurilor firmelor străine decât cea a exporturilor realizate de către acestea, cât și ca urmare a faptului că s-au importat cu precădere bunuri cu valoare adăugată mare și s-au exportat, în cea mai mare parte, produse cu un grad de prelucrare scăzut. În opinia noastră, această evoluție nefavorabilă s-a datorat, în principal, unor cauze legate de implementarea investițiilor străine, orientarea preponderentă către activitățile de comerț și lipsa capacităților autohtone necesare dinamizării avantajelor comparative prin ISD.

Investițiile străine directe au reprezentat o sursă importantă de finanțare a deficitului de cont curent, în special începând cu anul 1997 când s-a receptat fluxuri mai mari de capital străin. De asemenea, analizele efectuate au demonstrat că, pe ansamblul economiei, companiile străine „extrag mai puțin decât introduc”, efectul financiar net (calculat ca diferența între intrările și ieșirile de capital) accentuându-se odată cu creșterea influxurilor de investiții străine directe. În acest context, apreciem că intrările masive de capital străin constând, în principal, în participații

și profit reinvestit, în defavoarea creditelor externe, ar putea contribui semnificativ la echilibrarea balanței de plăți externe, prin diminuarea deficitului de cont curent.

Efectele investițiilor străine directe atrase s-au reflectat asupra deficitului bugetar, capitalul străin influențând atât direct cât și indirect evoluția acestuia. Până la nivelul anului 2002, ISD îndreptate preponderent către procesul de privatizare și aflate, în cea mai mare parte, în faza de implementare, au contribuit la adâncirea deficitului bugetar. Ulterior, ca urmare a intensificării preocupării investitorilor străini pentru dezvoltarea unor activități „pe teren gol” și atingerii fazei de maturitate în cazul majorității investițiilor implementate în perioadă anterioară, investițiile străine directe au avut o influență benefică asupra deficitului bugetar concretizată în creșterea veniturilor din taxe și impozite și diminuarea cheltuielilor de natura socială (crearea de noi locuri de muncă cu impact pozitiv asupra ratei șomajului).

Prin efectele reflectate asupra productivității, eficienței și competitivității activităților economice, investițiile străine directe au contribuit la restructurarea economiei românești, în sensul dezvoltării anumitor domenii de activitate din industria prelucrătoare (ca de exemplu industria mijloacelor de transport rutier) sau din sectorul serviciilor (comerț, telecomunicații și intermediari financiare) concomitent cu restrângerea activității în alte domenii industriale (ca de exemplu industria materialelor de construcții).

Într-un compartiment aparte în lucrare sunt studiate diferite modalități de tratate a eficienței economice a investițiilor, a tehnologiilor principal noi, formelor de organizare a activităților productive în diferite domenii ale economiei naționale, ținând cont de specificările și particularitățile acestora în linii mari (figura 4).

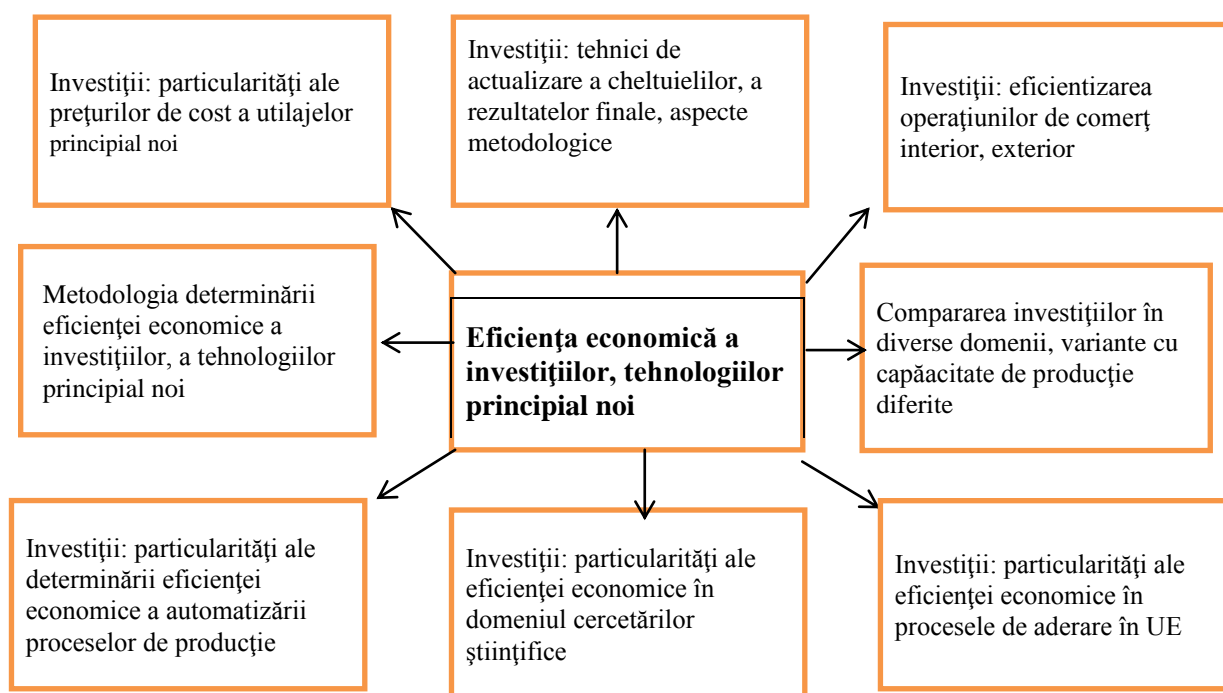

Fig. 4. Schema - bloc „Eficiența economică a investițiilor, a tehnologiilor principal noi”
Sursa: elaborată de autori

Apreciem că, România, aflată în prezent în stadiul doi al ciclului dezvoltării investiționale, pătrunderea masivă a capitalului străin orientat, într-o mai mare măsură, către activitățile care încorporează un conținut ridicat de resurse locale și, în principal, de tehnologie și cunoștințe, ar putea favoriza ameliorarea calității factorilor de producție existenți și crearea unor factori de producție specializați. În acest sens, atât teoria cât și practica economică, inclusiv experiența celorlalte state central și est europene, demonstrează că pe măsură ce fluxuri din ce în ce mai mari de ISD vor pătrunde în economie, impactul acestora asupra mediului economic, social și natural va depinde semnificativ de politicile guvernamentale aplicate.

III. CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

În baza cercetărilor științifice efectuate privind eficientizarea utilizării surselor financiare externe în dezvoltarea economiei României putem trage următoarele concluzii:

1. În condițiile actuale ale trecerii la economia de piață și în cadrul conjuncturii economice interne o atenție tot mai mare este acordată procesului investițional. Acest domeniu ocupă un loc central în strategia de dezvoltare durabilă a țării, condiționând creșterea și modernizarea economică, cât și majorarea nivelului de trai al populației.

2. În ciuda creșterii economice, România este o țară cu probleme sociale specifice, îndeosebi privind ponderea mare a populației aflate în sărăcie și risc de excluziune socială; rata abandonului școlar mult mai ridicată față de nivelul european; ponderea redusă a populației cu studii superioare; îmbătrânirea populației/forței de muncă din cauza migrației tinerilor și a scăderii natalității; nivelul redus de educație al populației care poate conduce la șomaj și afecta bunăstarea pe termen lung, fiind necesare investiții serioase în vederea eradicării acestor probleme.

3. În implementarea reformelor structurale, România a beneficiat de sprijin și consultanță din partea Uniunii Europene și a instituțiilor financiare internaționale: FMI, BIRD, BERD etc. prin programe multianuale de reformă a administrației publice, a justiției și a sistemului bugetar, de sprijinire a privatizării și restructurării băncilor și a întreprinderilor de stat, de îmbunătățire a mediului de afaceri, de asistență în pregătirea pentru integrarea în Uniunea Europeană. Odată cu aderarea la UE, România a trebuit să realizeze o schimbare de opțiuni, de mecanisme și instrumente de dezvoltare calitativă prin infuzia de capital și investiții, conform principiului competitivității, să treacă de la abordarea sectorială, a politicilor economice, la abordarea multisectorială, integrată a obiectivelor de dezvoltare. În acest proces țara a avut și are nevoie de sprijinul și asistența instituțiilor financiare internaționale și de mecanismele de monitorizare și evaluare postaderare existente la nivelul Uniunii Europene.

4. România se află într-un proces rapid de modernizare și dezvoltare determinat de integrarea în structurile economice și instituționale ale Uniunii Europene, precum și de

implicarea tot mai largă în fluxurile economice și competiția globală. Aceste procese generează investiții importante (în proiecte de infrastructură, reformă instituțională și administrativă, dezvoltarea mediului de afaceri, a tehnologiilor moderne și a resurselor umane) și necesită adoptarea de politici, mecanisme și instrumente moderne adaptate la specificul economiei românești dar acceptate pe plan european și internațional.

5. România a elaborat și inițiat un proces de implementare a multor strategii sectoriale realizate cu sprijinul instituțiilor financiare internaționale. Aceste strategii sunt puțin coordonate și implementarea lor depinde în mare măsură de resursele limitate, alocate. În același timp, aceste strategii sunt mai puțin strategii de dezvoltare a diferitelor domenii de activitate și ale economiei și mai mult strategii de asistență, instruire și consultanță. Rezultatul abordărilor strategice de până în prezent a condus la un nivel redus de realizare a proiectelor majore și a programelor de dezvoltare a infrastructurii, de care România are nevoie, și o slabă capacitate a administrației publice de a utiliza fondurile alocate pentru investiții. Modelul și algoritmul dezvoltării echilibrate a economiei propus de către autorul tezei poate servi bază teoretico-practică pentru elaborarea programelor și strategiilor de dezvoltare socioeconomică a României.

6. România acordă un tratament național investitorilor străini, iar accesul investitorilor la piața internă este deschis pentru toate domeniile de activitate. Investitorii pot constitui întreprinderi aflate în proprietate străină în întregime sau societăți mixte și sunt liberi să-și repatrieze profiturile, după plata impozitelor datorate statului. Investitorii străini au acces deplin pe piața de capital, pot obține concesiuni de bunuri, servicii și lucrări, își pot proteja drepturile de proprietate intelectuală sau industrială, pot dobândi drepturi de explorare sau exploatare a resurselor naturale.

7. Pornind de la concluzia principală a analizei, și anume, că efectele economice pozitive ale creditelor și investițiilor străine atrase în dezvoltarea economică a României depășesc cu mult efectele lor negative, este clar că Guvernul trebuie în continuare maximizarea volumului acestora în economia românească.

Reieșind din investigațiile efectuate, în lucrare sunt propuse următoarele **recomandări** menite să sporească fluxul de credite externe și ISD în economie, dat și capacitățile economiei românești de a absorbi eficient aceste investiții:

1. Creditele pot și trebuie utilizate în exclusivitate în sfera productivă. Este necesar de exclusă și neacceptată practica de utilizare a creditelor pentru remunerarea muncii bugetarilor, pentru pensii. Creditele trebuie să fie un „supliment” al produsului finit destinat acumulărilor productive (producerii mijloacelor de producere) și nu al suplimentării consumului neproductiv.

2. În politica de atragere a investițiilor străine trebuie ținut cont că din cauza potențialului său economic limitat și resursele naturale variabile, România este în mod obiectiv una dintre cele

mai puțin atractive țări ca locație pentru companiile cu capital străin. Actualmente, unele avantaje ale țării ar putea să dispară cu timpul. De exemplu, forța de muncă care la moment încă este relativ ieftină și relativ calificată ar putea să devină în timp mai scumpă, dar nu în mod necesar și mai calificată. Din această cauză, România trebuie să pună la punct un cadru instituțional foarte încurajator pentru investiții și afaceri și să asigure dezvoltarea bună a celei mai prețioase resurse pe care (încă) o are – capitalul uman.

3. Deși nu a fost obiectul cercetării noastre, reforma sectorului educațional este o premisă-cheie pentru a asigura pe termen lung dezvoltarea capitalului uman în România și majorarea capacităților de absorbție a investițiilor străine. Totodată, este foarte important ca pe termen lung guvernul să încurajeze mai ales companiile cu investiții străine din sectoarele cu capital intensiv, să țintească locații la nivel regional. Pentru aceasta, companiile vor avea nevoie de resurse umane mult mai bine pregătite.

4. Este necesară eliminarea aranjamentelor necompetitive care există pe unele segmente de piață și care împiedică intrarea investițiilor noi pe piețele respective sau pe altele conexe. Totodată, pentru eficientizarea surselor financiare străine atrase în economia românească, este necesară înlăturarea tuturor obstacolelor din calea inițiativei private, în cadrul unei economii de piață funcționale, prin asigurarea statului de drept, a proprietății private și a unei clase de mijloc puternice precum și a stabilității și predictibilității mediului de afaceri, utilizării eficiente a resurselor, liberei circulații a forței de muncă, bunurilor, serviciilor și capitalurilor, limitării birocrăției și diminuării corupției.

5. De asemenea, considerăm că ar fi necesare îndeplinirea următoarelor obiective:

- atragerea creditelor și investițiilor străine în vederea creșterii sustenabilității economiei naționale, în sensul creșterii aportului acestora la soldul excedentar al balanței comerciale a României, astfel încât să se treacă de la situația actuală, în care importurile agenților cu investiții străine sunt cu mult mai mari decât exporturile acestora, la o situație de excedent al balanței comerciale;
- necesită o mai bună racordare între politicile industriale și cele din domeniul investițiilor străine, pentru promovarea unei reindustrializări eficiente a economiei naționale, având ca obiectiv prioritar dezvoltarea unor ramuri ale industriei prelucrătoare pe baza specializării intraramură și a inserției în lanțuri valorice internaționale pe segmente cu valoare adăugată ridicată, științific și tehnico-intensive. Prioritățile pe care ar trebui să le sprijine politicile publice în domeniul atragerii investițiilor străine se referă la următoarele: crearea și consolidarea societății bazate pe cunoaștere; dezvoltarea unei economii sustenabile ecologic; promovarea unor industrii prietenoase mediului și responsabile din punct de vedere social, cultural și spiritual; direcționarea mai multor investiții în domeniul promovării brandurilor și mărcilor românești;

- luarea în considerație a caracterului relativ volatil al investițiilor străine prin stimularea unor investiții în industriile cu capital autohton pe tipuri de *greenfield* sau *infant industries*;
- stimularea atragerii creditelor și investițiilor străine în direcția creșterii mai mari a profiturilor reinvestite față de cele repatriate și amplificarea efectelor pozitive ale acestora în amonte și avalul relațiilor inter și intrasectoriale ale economiei românești;
- reducerea rolului defavorabil pe care îl au unii intermediari prin creșterea prețurilor de export și de vânzare pe piața internă asupra competitivității prețurilor de export și prețurilor de consum de bunuri intermediare și finale;
- îmbunătățirea schemelor de parteneriat public-privat, ținând seama că experiența mondială evidențiază posibilitatea unor firme și proprietatea de stat majoritară sau minoritară care operează în condiții de eficiență pentru toate părțile implicate (stakeholders);
- stabilirea și reglementarea legală a unor prețuri de transfer, în cadrul relațiilor dintre firma-mamă și filialele sale din România, care să nu dezavantajeze încasările din exporturile filialelor, profitul și TVA;
- dezvoltarea piețelor financiare în direcția consolidării sistemului bancar și a creșterii participării băncilor la asigurarea necesarului de finanțare în cadrul proceselor de restructurare și intermediere financiară;
- combaterea corupției să fie susținută prin măsuri de reducere a domeniului privat al statului și a birocrăției, măsuri pentru o mai bună claritate și stabilitate legislativă și, totodată, asigurarea transparenței decizionale, depolitizarea justiției etc.;
- eliminarea barierelor administrative printr-o legislație mai simplă, clară și stabilă, simplificarea formalităților privind intrarea și ieșirea de pe piață a firmelor, simplificarea procedurilor pentru autorizații, aprobări și avize. Principiul de bază pe care ar trebui să se fundamenteze legislația este asigurarea tratamentului egal și nediscriminatoriu pentru investitorii români și străini.

6. Stimulentele acordate investitorilor ar trebui să ia forma unor scheme de ajutor de stat și, totodată, legislația să prevadă clar criteriile de eligibilitate pentru investitori, ele trebuind să corespundă regulilor comunitare în domeniul ajutorului de stat și să fie însoțite de prevederi clare privind modalitatea de solicitare a finanțărilor și procedura de verificare a încadrării în criteriile de eligibilitate.

7. În scopul completării teoriei și practicii privind eficientizarea creditelor străine atrase în dezvoltarea economiei României se recomandă autorităților și agenților economici să aplice în practică acest studiu, ce poate constitui un instrument util în gestionarea eficientă a capitalului, conducând astfel la decizii ce pot influența activitatea inovativă din cadrul firmelor și creșterea performanțelor cu efecte directe asupra formării economiei inovaționale.

IV. LISTA LUCRĂRILOR PUBLICATE LA TEMA TEZEI

Monografii, cărți:

1. **Eficientizarea utilizării creditelor și investițiilor externe în dezvoltarea economiei României.** Autopri: Roșca P. (coord.), Sălăvăstru V. Iași: PIM, 2016. -365 p. (20,0 c.a.)
2. **Economia întreprinderii.** *Cues universitar.*/Petru Roșca, George Stana, Valerian Sălăvăstru. Iași: Editura Pim, 2013. 311 p. ISBN 978-606-13-1566-6 (18,0 c.a.) (cap.10, p. 238-308).

Articole în reviste științifice recenzate:

3. **Sălăvăstru V., Roșca P. International conceptual reflection on the financing of economic activity.** În: revista teoretico-științifică ”Economie și Sociologie”, Chișinău: AȘM, IEFS, Min. Econom., 2015, nr.3, p. 67-73. ISSN: 1857-4130 *Categoria “B”.* (0,4 c.a.)
4. **Sălăvăstru V. Principiile specifice investițiilor străine în România.** În: revista teoretico-științifică ”Economie și Sociologie”, Chișinău: AȘM, IEFS, Min. Econom., 2013, nr 4, p.159-166. ISSN: 1857-4130 *Categoria “B”.* (0,4 c.a.)
5. **Sălăvăstru V. Roșca P. Aportul investițiilor străine asupra creșterii economice naționale.** În: revista științifico-didactică „Economica”. Chișinău: ASREM, 2014, nr. 1, p.75-81. ISBN 1810-91 36 *Categoria “B”.* (0,4 c.a.)
6. **Sălăvăstru V. Creditarea externă: concepte și aspecte internaționale.** În revista științifică „Studii Economice”. Chișinău: ULIM, 2012, nr.3-4, p. 121-125. ISSN 1857-226X. *Categoria “C”.* (0,3 c.a.)
7. **Sălăvăstru V. Strategii de atragere a investițiilor străine.** În revista științifică „Studii Economice”. Chișinău: ULIM, 2013, nr.3-4, p. 42-52. ISSN 1857-226X. *Categoria “C”.* (0,5 c.a.)
8. **Sălăvăstru V., Roșca P. Eficiența economică – modalități de tratare.** În: revista științifică „Studii Economice”. Chișinău: ULIM, 2015, nr.2, p. 314-325. ISSN1857-226X. *Categoria “C”.* (0,6 c.a.)
9. **Sălăvăstru V. Evoluția volumului și structurii ISD în economia Republicii Moldova.** În: revista științifică „Studii Economice”. Chișinău: ULIM, 2015, nr.2, p. 302-313. ISSN1857-226X. *Categoria “C”.* (0,5 c.a.)

Articole în culegeri științifice naționale:

10. Sălăvăstru V. Finanțarea publică a activităților economice. În: Analele ULIM, seria Economie. Chișinău: ULIM, 2013, nr. 14, p. 121-127. ISSN1857-1468. (0,4 c.a.)
11. Roșca P., Sălăvăstru V., Roșca L. Baze metodologice privind creditarea internațională și finanțarea publică a activității economice. În: Analele ULIM, seria Economie. Chișinău: ULIM, 2016, nr. 16, p. 7-30. ISSN1857-1468. (1,0 c.a.)
12. Sălăvăstru V. Dinamica investițiilor străine directe și contextul competitiv al economiei României. În: Analele ULIM, seria Economie. Chișinău: ULIM, 2016, nr. 16, p. 50-64. ISSN1857-1468. (0,6 c.a.)

Comunicări la conferințe științifice naționale și internaționale:

13. Sălăvăstru V. Impactul investițiilor străine asupra mediului de afaceri românesc. În: Materialele conferinței științifice internaționale cu tema „Economie și globalizare”, ed. a VI-a, Universitatea Tomis, Constanța, 12-13 decembrie 2014. Constanța, Universitatea Tomis, 2015, p. 169-173. ISSN 2067-6603. (0,4 c.a.)
14. Sălăvăstru V. Rolul organismelor financiare europene și regionale în finanțarea economiei României. În: Materialele conferinței științifice internaționale cu tema „Economie și globalizare”, ed. a VI-a, Universitatea Tomis, Constanța, 12-13 decembrie 2014. Constanța: Universitatea Tomis, 2015, p. 174-178. ISSN 2067-6603. (0,4 c.a.)

15. Roșca P., Sălăvăstru V., Roșca L. Rolul investițiilor străine în dezvoltarea economiei României. În: Materialele conferinței științifice internaționale cu tema „Dezvoltarea economico-socială durabilă a euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”. Volumul XXIII. 6 noiembrie 2015. Iași: Editura Tehnopress, 2015, p. 18-27. (0,5 c.a.)
16. Roșca P., Sălăvăstru V., Roșca L. Strategii de atragere a investițiilor străine. În: Materialele conferinței științifice internaționale cu tema „Priorități strategice de modernizare inovațională a economiei republicii moldova și politici de dezvoltare durabilă la nivel mondial”, 30-31 octombrie 2015. Chișinău: CEP USM, 2015, p. 363-371. ISSN 978-9975-71-711-3 (0,5 c.a.)
17. Sălăvăstru V. Reflecții conceptuale asupra finanțării internaționale a activității economice. În: Materialele conferinței științifice internaționale cu tema: „Managementul echipei orientat spre creșterea performanței firmelor din Republica Moldova și România”. 30 octombrie–2 noiembrie 2015. Constanța: Eforie Nord, 2015, p. 19-26. ISBN 978-606-13-3082-9 (0,6 c.a.)
18. Sălăvăstru V., Roșca P., Roșca L. Fluxurile investițiilor străine directe și contextul competitiv al economiei României. În: Mater. Conf. științifice internaționale cu tema: „Managementul echipei orientat spre creșterea performanței firmelor din Republica Moldova și România”. 30 oct.–2 noiem. 2015. Constanța: Eforie Nord, 2015. p. 117-130. ISBN 978-606-13-3082-9 (0,6 c.a.)
19. Sălăvăstru V. Evoluția și eficientizarea activității de creditare externă și atragerii investițiilor străine în România. În: Mater. Conf. științifice internaționale cu tema: „Managementul echipei orientat spre creșterea performanței firmelor din Republica Moldova și România”. 30 oct.–2 noiem. 2015. Constanța: Eforie Nord, 2015, p. 151-159. ISBN 978-606-13-3082-9 (0,5 c.a.)

Bibliografie

1. Albu A. Cooperarea economică internațională. București: Expert, 1995. 249 p.
2. Anghel I. Investițiile străine directe în România. București: Expert, 2003. 270 p.
3. Andreeva T. Impactul investițiilor străine directe asupra creșterii economice a Republicii Moldova. Autoreferatul tezei de doctor în economie. Chișinău: ULIM, 2013. 33p.
4. Aniței C. N. Instituții financiare internaționale. București: Lumen, 2011. 184 p.
5. Banca Națională a României. Raport asupra inflației, august 2015. Anul XI, nr. 41. București, 2015. 57 p.
6. Bârbacaru A. (sub coordonarea Prof. Dr. Marcel Stoica). Teza de doctorat: Eficiența investițiilor în condiții de risc valutar. București: ASE, 2005. 206 p.
7. Belostecinic G. Economia Republicii Moldova: unele realități și perspective. În: revista științifico-didactică „Economica”, Chișinău: ASEM, 2012, nr. 3, 81, p. 7-26.
8. Brezeanu P., Dima A. M. Sisteme financiare. București: Cavallioti, 2011. 346 p.
9. Boaja M. Relații financiar-monetare internaționale. București: Universitară, 2008. 357 p.
10. Borș I. Rolul investițiilor străine în dezvoltarea sectorului bancar în republica Moldova. În: materialele conf. știin. internaționale cu tema “Rolul investițiilor în dezvoltarea durabilă a economiei naționale în contextul integrării europene”, 29-30 oct. 2010. Chișinău: ASEM. 269 p. (p. 160-164).
11. Despa R., Zirra D. ș.a. Eficiența investițiilor. București: Universitară, 2010. 357 p
12. Hîncu R., Cononcov O., Bolghianu L. Impactul fiscalității asupra investițiilor. În: revista științifico-didactică „Economica”, Chișinău: ASEM, 2012, nr. 3 (81), p. 88-94.
13. Roșca P., Sîrbu S. Rolul sistemului financiar-creditar în economia națională. În: Analele ULIM, seria Economie. Chișinău: ULIM, 2012, nr.12, p. 94-103.
14. Zaiț D. Fundamentele economice ale investițiilor. Iași: Sanvialy, 1996. 307 p.

ADNOTARE

la teza de doctor în științe economice a dlui **Sălăvăstru Valerian**
**„Eficientizarea utilizării surselor externe de finanțare în dezvoltarea
economiei României”,**

Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău, 2016

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii și recomandări, bibliografie cu 240 titluri, 10 anexe, 145 pagini de text de bază, 27 figuri, 12 tabele. Rezultatele obținute au fost publicate în 19 lucrări științifice.

Cuvinte și expresii-cheie: economie de piață, credit, investiții naționale, investiții străine directe, fonduri pre/ postaderare, dezvoltare durabilă, sustenabilitate, creditare externă, organisme financiare internaționale, eficientizare, investitori străini, finanțare internațională, strategii, principii etc.

Domeniul de studii: Eficientizarea utilizării surselor financiare externe în dezvoltarea economiei naționale

Scopul și obiectivele lucrării. Scopul cercetării constă în fundamentarea teoretică, în elaborarea metodelor de eficientizare a funcționării economiei României în baza creditelor străine; elaborarea unor modele economico-investiționale care ar putea fi puse la baza unor principii, concepte de funcționare a economiei, la baza unor calcule economice, unor metodici de optimizare a investițiilor străine în contextul politicilor economice ale țării.

Noutatea și originalitatea științifică constă în sistematizarea teoriilor și modelelor de analiză privind procesul de atragere și eficientizare a creditelor și investițiilor străine; analiza evoluției indicatorilor economici din România potrivit necesităților de dezvoltare și ale celor de creștere economică, ținând cont de diverse perspective macroeconomice și microeconomice, pornind de la Strategia Europa 2020 în vederea identificării unor soluții utile pentru potențarea creșterii economice din România; aplicarea metodelor și modelelor econometrice cu scopul de a identifica soluții pentru reducerea disparităților de ordin economic dintre România și statele-membre ale Uniunii Europene; argumentarea căilor de eficientizare a resurselor creditare și investițiilor străine directe atrase în economia României.

Problema științifică importantă soluționată. Lucrarea oferă o abordare principial nouă a creditului și investițiilor străine, prin componența lor, fiind elaborată o viziune interdisciplinară complexă a rolului pe care acestea îl ocupă în dezvoltarea economiei României. Cototalitatea problemelor soluționate în teză reprezintă o generalizare conceptual-practică a conceptului de surse financiare externe atrase în vederea dezvoltării economiei, argumentând rolul și eficiența acestora în transformarea economiei în una inovațională.

Semnificația teoretică constă în sistematizarea abordării teoretice asociate conceptului și structurii creditelor și investițiilor străine; argumentarea măsurilor de eficientizare a utilizării acestora în vederea dezvoltării economiei României.

Valoarea aplicativă a lucrării. Abordarea problemelor pieței investiționale globale contemporane are o valoare aplicativă în scopul adoptării politicilor coerente în domeniul investițional. Aplicarea metodologiei acceptate și testate la nivel internațional a permis demonstrarea impactului capitalului străin asupra creșterii economice a României..

Implementarea rezultatelor științifice. Unele idei, concluzii și recomandări, elaborate în teză au fost implementate la Primăria Municipiului Constanța, Primăria Eforie, Portul Maritim Constanța (România) și altele. Rezultatele investigațiilor pot fi utilizate în activitatea întreprinderilor la elaborarea strategiilor investiționale, de asemenea, în procesul de instruire ale studenților și masteranzilor în instituțiile de învățământ.

ANNOTATION

Ph.D thesis in economics of **Sălăvăstru Valerian**

" **Optimize the use of external sources of financing to develop the Romanian economy** ",
Free International University of Moldova, Chisinau, 2016

Thesis structure: introduction, three chapters, conclusions and recommendations, bibliography with 240 titles, 10 annexes, 145 basic text pages, 27 figures, 12 tables. The results were published in 19 scientific papers.

Key words and phrases: the market economy, credit, national investment, foreign direct investments, funds pre / post accession, sustainable development, sustainability, external lending, international financial institutions, efficiency, foreign investors, international finance, strategy, principles, etc.

Field of study: Optimize the use of external sources of financing to develop the national economy.

Goals and objectives. The aim of the research is theoretical foundation in developing methods to streamline the functioning of the Romanian economy under foreign loans; development of economic and investment patterns that could be made the basis of principles, concepts of operation of the economy, based on economic calculations, methods of optimizing foreign investment in our country's economic policy context.

Scientific novelty consists in systematizing theories and analysis models regarding streamlining the process of attracting foreign investments and loans; analysis of the evolution of economic indicators in Romania according to development needs and those of economic growth, taking into account the different macroeconomic and microeconomic perspectives, starting with the Europe 2020 strategy in order to identify useful solutions to promote growth in Romania; applying econometric methods and models in order to identify solutions for reducing economic disparities between Romania and EU member states; argumentation of ways to streamline the lending resources and foreign direct investments attracted into the Romanian economy.

Important scientific problem solved. The paper offers a principled new approach to credit and foreign investments, through their composition, being developed a complex interdisciplinary vision of the role they occupy in the development of Romania's economy. The totality of problems solved in the thesis is a conceptual and practical generalization of the concept of attracted foreign financial sources to develop the economy, arguing their role and efficiency in transforming the economy in innovative one.

Theoretical associated theoretical approach is to systematize the concept and structure of loans and foreign investments; efficient use of their proposal for the development of Romania's economy.

The value of the work. Addressing the contemporary global investment market has a value applied for the adoption of coherent policies in the field of investment. Applying the methodology tested internationally accepted and allowed the demonstration of the impact of foreign capital on economic growth of Romania.

Implementation of scientific results. Some ideas, conclusions and recommendations developed in the thesis have been introduced in the City Hall of the municipality of Constanta, Eforie City Hall, Sea port of Constanta (Romania) and others. The results of the research are used can be applied by enterprises for their investment opredeleniâ zational strategies, as well as the educational institutions in the process of teaching undergraduate and master in economics

АННОТАЦИЯ

кандидатской диссертации по экономике **Сэлэвэстру Валериян**
„Эффективность использования внешних источников финансирования для развития экономики Румынии”, Международный независимый университет Молдовы, Кишинев, 2016

Структура диссертации: введение, три главы, выводы и рекомендации, библиография 240 наименований, 10 приложений, 145 страниц основного текста, 27 рисунков, 12 таблиц. Результаты были опубликованы в 19 научных работах.

Ключевые слова и фразы: рыночная экономика, кредиты, национальные инвестиции, прямые иностранные инвестиции, средства пре/пост вступление в ЕС, устойчивое развитие, внешнее финансирование, международные финансовые учреждения, эффективность, иностранные инвесторы, международные финансы, стратегии, принципы и др.

Область исследования: Эффективность использования внешних источников финансирования для развития национальной экономики.

Цели и задачи. Целью исследования является теоретическое обоснование и определение методов повышения эффективности функционирования экономики Румынии на основе иностранных кредитов; разработка некоторых экономико-инвестиционных моделей, которые могли бы быть положены в основу принципов, концепций функционирования экономики, основанной на экономических расчетах, методов оптимизации иностранных инвестиций в контексте экономической политики нашей страны.

Научная новизна работы состоит в систематизации теорий и моделей относительно анализа стратегий и эффективности привлечения иностранных кредитов и инвестиций; анализ эволюции экономических показателей развития Румынии, исходя из необходимости экономического роста и дальнейшего развития, с учетом разных перспектив макро- и микроэкономики в соответствии со Стратегией Европы 2020 в свете выбора некоторых решений для экономического роста в Румынии; использование эконометрических методов и моделей в целях выбора вариантов решений по снижению экономических диспропорций в сравнении с другими странами членами Европейского Союза; аргументация путей повышения эффективности использования, привлеченных внешних кредитов и инвестиций в экономике Румынии.

Рассматриваемая в диссертации научная проблема. В работе предложен принципиально новый подход к рассмотрению внешних кредитов и инвестиций, разработано междисциплинарное комплексное видение той роли, которую они играют в экономическом развитии Румынии. В целом решаемые в диссертации проблемы представляют концептуально-практическое обобщение концепции внешних источников финансирования развития экономики, аргументируя их роль и эффективность в преобразовании национальной экономики, в инновационной.

Теоретическая значимость работы состоит в систематизации концепции и структуры кредитов и иностранных инвестиций; в обосновании предложений повышения эффективности их использования для развития экономики Румынии.

Практическая значимость диссертации. Рассмотрение проблем современного глобального инвестиционного рынка имеет важное практическое значение для выработки обоснованной инвестиционной политики страны. Применение выработанной и проверенной на международном уровне методологии позволило обосновать значение привлечения иностранного капитала для развития экономики Румынии.

Внедрение научных результатов. Некоторые идеи, выводы и рекомендации, разработанные в диссертации были внедрены в Примэрии Муниципия Констанца, Примэрии Ефорие, Морского Порта Констанца (Румынии) и другие. Результаты исследования используются могут быть применены предприятиями для определения своей инвестиционной стратегии, а также учебными заведениями в процессе обучения студентов и мастерандов в области экономики.

SĂLĂVĂSTRU Valerian

**EFICIENTIZAREA UTILIZĂRII SURSELOR EXTERNE DE
FINANȚARE ÎN DEZVOLTAREA ECONOMIEI ROMÂNIEI**

**Specialitatea 521.02 – Economie mondială;
relații economice internaționale**

**AUTOREFERATUL
tezei de doctor în științe economice**

Bun de tipar:
Hârtie ofset. Tipar ofset.
Coli de tipar 2,0

Formatul hârtiei 60x84 1/16
Tiraj 50 ex.
Comanda nr.

Centrul editorial – poligraf al USM
Str. Al. Mateevici 60, Chișinău